ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสียกับพฤติกรรมการจัดการ สิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี

The relationship between attitudes towards sewage problems and waste management behavior in residential communities, Khlong Hok District, Pathumthani Province

อิศรา ศิรมณีรัตน์[1], วริสรา สุกุมลจันทร์[2], ศิริพร เจียรสถิต[3]
Issara Siramaneerat[1], Warisara Sukumolchan[2], Siriporn Jierasathit[3]

[1-3]อาจารย์, คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
[1-3]Lecturer, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี โดยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณชุมชนริมน้ำคลองหก จังหวัดปทุมธานี จำนวน 150 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วยสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิงและเพศชายมีจำนวนเท่ากัน มีอายุระหว่าง 18-25 ปี มีสถานภาพโสด จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท และมีที่พักอาศัยปัจจุบันอยู่ที่ตำบลคลองหก จังหวัดปทุมธานี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี พบว่า ทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสียมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : ชุมชน, น้ำเน่าเสีย, ทัศนคติต่อปัญหาน้ำเน่าเสีย, พฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชน

ABSTRACT

This research aims to study the factors affecting waste management behavior in residential communities, Khlong Hok District, Pathumthani Province by specifying samples from people living in the Khlong Hok riverfront community Pathumthani Province. The total of sample consists of 150 people by using questionnaire is a tool for collecting data. The statistics used for data analysis were descriptive and inferential statistics consisting of Pearson correlation with statistical significance level 0.05.

The results showed that both males and females were equal percentage, aged between 18 to 25 years, most of respondent was single status, had a bachelor's degree, most of respondent was students, had less than 10,000 baht and currently residing in

Khlong Hok Subdistrict, Pathumthani province. Analysis on factors affecting waste management behavior in residential communities, Klong Hok District, Pathumthani province, found that the attitude towards sewage problems associated with the behavior of waste management in residential communities, Klong Hok District, Pathumthani province, statistically significant at 0.05.

Keywords : Community, polluted water, Attitude towards the problem of water pollution, Sewage and wastewater management behavior in the community

บทนำ

ปัญหาน้ำเน่าเสียและมลพิษทางน้ำ คือปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของคนและสิ่งมีชีวิตเป็นแหล่งกำเนิดของสัตว์น้ำและพืชหลากหลายชนิด นอกจากนั้นน้ำยังมีประโยชน์ในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม มีประโยชน์สำหรับครัวเรือน ในการดื่มกิน ใช้ประกอบอาหาร หรือใช้ชำระล้างร่างกายและสิงสกปรกต่าง ๆ และน้ำยังทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์แก่สิ่งมีชีวิต คุณสมบัติของน้ำที่เป็นประโยชน์สำหรับมนุษย์และสิ่งมีชีวิตมากที่สุดก็คือ น้ำบริสุทธิ์ สะอาด ปราศจากเชื้อโรคและสารพิษเจือปนในอดีตมนุษย์สามารถนำทรัพยากรน้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ได้ ต่างจากปัจจุบันที่เกิดปัญหาด้านคุณภาพของน้ำ หรือเกิดมลพิษทางน้ำจนไม่สามารถนำน้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติมาใช้ได้ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ สาเหตุที่ก่อให้เกิดมลพิษทางน้ำ เกิดจากน้ำทิ้งและสิ่งปฏิกูลจากแหล่งชุมชน เช่น น้ำที่ใช้ซักฟอกทำความสะอาดซึ่งส่วนใหญ่มีสารอินทรีย์ปะปนมากับน้ำทิ้งเหล่านั้นจนทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมตั้งแต่ขั้นตอนการล้างวัตถุดิบ กระบวนการผลิตจนถึงการทำความสะอาดโรงงาน รวมทั้งน้ำเสียที่ยังไม่ได้รับการบำบัดหรือน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้ว แต่ยังไม่เป็นไปตามมาตรฐานน้ำทิ้งอุตสาหกรรม หรือหากโรงงานมีการลักลอบปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำทำให้น้ำเน่าเสียได้ง่ายเพราะมีปริมาณมากและสารปนเปื้อนมีอัตราสูง น้ำเสียที่เกิดจากธรรมชาติ อาจเกิดจากการเน่าเสียเมื่อน้ำอยู่ในสภาพนิ่งไม่มีการไหลเวียนถ่ายเท เกิดจากพื้นที่ทำการเกษตร (Pollution Control Department, 2020)

ปัจจุบันน้ำมีบทบาทสำคัญต่อแหล่งชุมชน และผู้คนที่อาศัยในแถบบริเวณที่มีแหล่งน้ำผู้คนจะมาร่วมตัวกันเพื่อใช้ประโยชน์ต่าง ๆ จากแหล่งน้ำทั้งในอดีตและปัจจุบันแต่ในปัจจุบันมนุษย์มีการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญาความคิดและนวัตกรรมมีการขยายแหล่งที่อยู่อาศัยและส่งผลให้เกิดผลกระทบกับธรรมชาติมีการทิ้งขยะสิ่งของที่ไม่ใช้หรือการทิ้งสารเคมีจากโรงงานลงสู่แม่น้ำลำคลอง (Wangein, 2017) ผลกระทบที่เกิดจากมลพิษทางน้ำกระทบต่อวงจรชีวิตของสัตว์น้ำ เช่นน้ำเสียที่เกิดจากสารพิษอาจทำให้ปลาและสิ่งมีชีวิตตายทันที ส่วนน้ำเสียที่เกิดจากออกซิเจนในน้ำลดต่ำลง อาจทำลายพืชและสัตว์น้ำเล็กๆ ที่เป็นอาหารของปลา ทำให้ความอุดมสมบูรณ์หรือแหล่งอาหารของสัตว์น้ำลดลง นอกจากนี้เป็นแหล่งแพร่ระบาดของเชื้อโรค เช่น อหิวาตกโรค บิด และท้องเสีย และมีผลกระทบต่อการเพาะปลูก เพราะน้ำเสียที่มีความเป็นกรดและด่างไม่เหมาะสำหรับทำการเกษตร มีผลต่อกระทบต่อทัศนียภาพ เพราะความสวยงามของแหล่งน้ำสามารถใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ หรือจัดกิจกรรมทางน้ำเพื่อความบันเทิงได้ และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ เช่น มีกลิ่นเหม็นจากน้ำเน่าเสีย

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสียกับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย และนำข้อสรุปมากำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาเชิงนโยบายและนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นให้เป็นแนวทางในการแก้ไขและปรับปรุงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสียที่เกิดจากชุมชนที่อยู่อาศัย

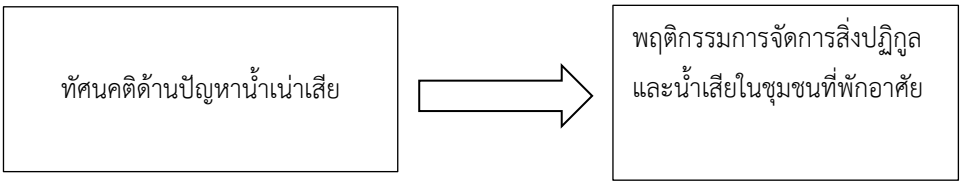
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสียกับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี

สมมติฐานในการวิจัย

ทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสียมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์และแสดงผล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ประชากรในตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี ครอบคลุมประชากร รวม 4 หมู่บ้านได้แก่ บ้านคลองหก หมู่ที่ 1 บ้านคลองหก หมู่ที่ 2 บ้านคลองหก หมู่ที่ 3 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 4 เป็นพื้นที่ที่มีประชากรอยู่จำนวนมากการใช้ชีวิตส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับแม่น้ำลำคลอง และเป็นบริเวณที่มีปัญหาน้ำเน่าเสียอย่างเห็นได้ชัด เนื่องด้วย ผู้ศึกษาทราบจำนวนที่แน่นอนของกลุ่มนี้ ดังนั้น จึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณ โดยใช้สูตรแบบทราบจำนวนประชากรของ Taro Yamane (Hirunkitti, 2009: 121) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 92 และยอมให้เกิดความคาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่างร้อยละ 8 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เท่ากับ 150 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้ แบบสอบถามซึ่งเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เข้ามาเป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปลายปิด (Close Ended Questions) ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพหลัก รายได้ ภูมิลำเนา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสีย โดยมีแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย โดยมีแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questions) เพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับผลกระทบจากชุมชนที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

แบบสอบถามส่วนที่ 2-3 เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้นมี 5 ระดับ เกี่ยวกับแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ดังนี้

ระดับคะแนน	5	หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
ระดับคะแนน	4	หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก
ระดับคะแนน	3	หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
ระดับคะแนน	2	หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมาพิจารณาระดับความคิดเห็น ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาการวัดระดับความพึงพอใจมีอันตรภาคชั้นที่สามารถคำนวณความกว้างอันตรภาคชั้นได้ ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนของความคิดเห็น ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	4.21 - 5.00	หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	3.41 - 4.20	หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.61 - 3.40	หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.81 - 2.60	หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.80	หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการแจกจ่ายแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากร โดยขอความร่วมมือจากหัวหน้าหมู่บ้านโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยตนเองโดยขอความร่วมมือจากประชากรที่มีที่พักอาศัยอยู่ 4 หมู่บ้านได้แก่ บ้านคลองหก หมู่ที่ 1 บ้านคลองหก หมู่ที่ 2 บ้านคลองหก หมู่ที่ 3 และบ้านคลองหก หมู่ที่ 4 ตำบลคลองหก อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี รวมจำนวนทั้งหมด 150 ตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยกำหนดสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับ

การศึกษา อาชีพ รายได้ ทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสีย และพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย

4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสียและพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการดำเนินวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิงและเพศชายมีจำนวนเท่ากัน มีอายุระหว่าง 18-25 ปี มีสถานภาพโสด จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่หก ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท และมีที่พักอาศัยปัจจุบันอยู่ที่ตำบลคลองหก

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสีย

ผลจากการศึกษาระดับทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสียให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.82, S.D. = 0.98) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคะแนนมากคือ ลำคลองมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ($\overline{X}$ = 4.13, S.D. = 0.84) รองลงมาคือปัญหาน้ำเน่าเสียเป็นสิ่งที่คนในชุมชนช่วยกันแก้ไขได้ ($\overline{X}$ = 3.89, S.D. = 1.04) และปัญหาน้ำเน่าเสียเป็นสิ่งที่คนในชุมชนช่วยกันแก้ไขได้ ($\overline{X}$ = 3.98, S.D. = 1.04)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย

ผลจากการศึกษาระดับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.56, S.D. = 1.05) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีระดับคะแนนมากคือ คือ แยกเศษอาหารก่อนทำความสะอาดภาชนะ ($\overline{X}$ = 3.70, S.D. = 0.97) รองลงมาคือชุมชนที่พักอาศัยทิ้งน้ำเสียลงในลำคลอง ($\overline{X}$ = 3.66, S.D. = 1.04) ใช้น้ำยาทำความสะอาดในปริมาณที่เหมาะสม ($\overline{X}$ = 3.49, S.D. = 1.03) กรองเศษอาหารก่อนทิ้งลงในลำคลอง ($\overline{X}$ = 3.48, S.D. = 1.09) และมีการจัดการขยะมูลฝอยบริเวณริมตลิ่ง ($\overline{X}$ = 3.47, S.D. = 1.14) ตามลำดับ

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสีย กับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสีย กับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี

รายการ	N	Pearson	Sig
1. ทัศนคติต่อปัญหาน้ำเน่าเสีย	150	1.00	0.039
2. พฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย	150	0.71	

จากตารางที่ 1 แสดงการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสีย กับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี พบว่า

ทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสีย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี ในรายด้านมีค่า Sig เท่ากับ 0.039 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 โดยปฏิเสธสมมุติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมุติฐานรอง (H_1) หมายความว่าหากกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติของชุมชนต่อปัญหาน้ำเน่าที่เกิดจากชุมชนที่อยู่อาศัยในระดับสูง จะส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัยสูงขึ้นตามกัน

ทัศนคติด้านความห่วงใยสิ่งแวดล้อมและปัญหาน้ำเน่าเสียจะส่งผลให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมการจัดการสิ่งปฏิกูลและน้ำเสียในชุมชนที่พักอาศัย

อภิปรายผล

1. ด้านทัศนคติด้านปัญหาน้ำเน่าเสียโดยภาพรวม พบว่า ประชาชนที่พักอาศัยให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนอยู่ในระดับต้น ๆ คือ ปัญหาน้ำเน่าเสียเป็นสิ่งที่คนในชุมชนช่วยกันแก้ไขได้ ประชาชนมีความเข้าใจในเรื่องปัญหาน้ำเน่าเสีย สาเหตุที่เกิดปัญหาน้ำเน่าเสีย เกิดจากการกระทำของมนุษย์เป็นส่วนมาก ดังนั้นหากจะแก้ปัญหา ก็ต้องแก้ที่การกระทำของมนุษย์ คือ การไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งปฏิกูลลงแหล่งน้ำ เริ่มจากครัวเรือน ต้องตระหนัก และมีจิตสำนึกที่ดี ในการทิ้งขยะให้ถูกที่ และถูกต้อง ไม่มักง่าย โดยต้องมีการให้การศึกษา หรือ คำแนะนำ แก่ครอบครัว ชุมชน และปลูกฝังจิตสำนึกให้ทิ้งขยะลงในถังขยะ และการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี รวมถึง ต้องมีกฎหมายที่รุนแรง เพื่อห้ามมิให้หน่วยงานเอกชนต่างๆ เช่น ธุรกิจโรงแรม หรือ อุตสาหกรรมต่าง ๆ ปล่อยน้ำเสียโดยที่ไม่ผ่านการบำบัดอย่างถูกต้องลงสู่แม่น้ำ หรือคูคลอง และปลูกฝังจิตสำนึกของข้าราชการ ให้มีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติหน้าที่ หากทุกคนช่วยกันไม่ทำลายแหล่งน้ำให้เน่าเสีย คุณภาพชีวิตของทุกคนก็จะดีขึ้น ประชาชนจะมีน้ำสะอาดไว้อุปโภคบริโภค มีไว้ทำการเกษตร มีไว้เป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ รวมถึงเป็นการช่วยสัตว์น้ำ ให้มีแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหาร และไม่สูญพันธุ์

ทั้งนี้เพราะทัศนคติเป็นความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะคนรอบข้างหรือสิ่งแวดล้อม สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา และปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติของ Roger & Storey (1978: 78-79) ได้กล่าวถึง ทัศนคติว่า เป็นดัชนีชี้ว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อมตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดยทัศนคตินั้นมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า และเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่า ชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารภายในบุคคล (Interpersonal Communication) ที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสาร อันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป Carter (1959: 45) ให้คำจำกัดไว้ว่า ทัศนคติ คือ ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใด ลักษณะหนึ่งที่เป็นการสนับสนุนหรือต่อต้านสถานการณ์บางอย่างต่อบุคคลหรือสิ่งใด ๆ Newcomb (1854: 67-68) ให้คำจำกัดความไว้ว่า ทัศนคติ ซึ่งมีอยู่ในเฉพาะคนนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม อาจแสดงออกในพฤติกรรมซึ่งเป็นไปได้ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะชอบหรือพึงพอใจ ซึ่งทำให้ผู้อื่นเกิดความรักใคร่ อยากใกล้ชิดสิ่งนั้น ๆ หรืออีก ลักษณะหนึ่งแสดงออกในรูปความไม่พอใจ เกลียดชัง ไม่อยากใกล้สิ่งนั้น

2. ผลการวิเคราะห์พบว่าทัศนคติของชุมชนต่อปัญหาน้ำเน่าเสียที่เกิดจากชุมชนที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับปัญหาน้ำเสียที่เกิดจากชุมชนที่พักอาศัย อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี สอดคล้องกับงานวิจัย Phummalee (2007: 84) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมโดยรวม

ของ นักเรียนในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยและทัศนคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยมีความแตกต่างกันต่อ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 และ .001 ตามลำดับ เช่นเดียวกับ Donchit, 2007: 57 ศึกษาเรื่อง ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ ความตระหนัก การมีส่วนร่วมกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ภาครัฐควรให้ความสำคัญกับปัญหาน้ำเน่าเสียในชุมชนเล็ก ๆ ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญของลำคลอง มีข้อบังคับอย่างเคร่งครัด มีแนวทางการป้องกันที่ชัดเจน มีการปลูกจิตสำนึกให้กับคนรุ่นหลัง มีการอบรม รณรงค์ไม่ให้มีการทิ้งของเสียหรือน้ำเสียลงในลำคลองและคนในชุมชนควรมีจิตสำนึกมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาลำคลองในระยะยาว

1.2 มีการเพิ่มระดับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบจากน้ำเสียให้กับชุมชนและผู้ประกอบการ และสร้างกลไกในการดูแลแหล่งน้ำร่วมกันทั้งภาคประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทำการวิจัยในแนวการติดตามและประเมินผลการจัดการปัญหาน้ำเน่าเสีย ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ชุมชนมีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2.2 ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาการจัดการปัญหาน้ำเน่าเสีย เฉพาะกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่อำเภอคลองหก จังหวัดปทุมธานี จึงไม่สามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นตัวแทนของประชากรทั่วประเทศได้เนื่องจากภาพแวดล้อมของแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกัน ดังนั้นเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ ได้งานวิจัยที่มีความหลากหลายและเพิ่มประสิทธิภาพของงานวิจัยในอนาคต

REFERENCES

Donchit, M. (2007). **Knowledge, Attitude and Waste Management Behavior of People in Srinagon Municipality, Si Nakhon District, Sukhothai Province**. (Master of Public Education). Khon Kaen: Khon Kaen University. [In Thai]

Good, Carter V. (1959). **Dictionary of Education**. New York: Mcgraw-Hill.

Hirunkitti, H. (2009). Market Management, Bangkok, Thammasarn publication.

Newcomb. (1854). **Attitude**. Retrieved June 25, 2020, from URL: http://www.novabizz.Ace/Attitude.htm

Phummalee, K. (2007). **Waste Management Behavior of Upper Secondary School Students in Nong Sung District, Mukdahan Province.** (Master of Arts). Bangkok: Kasetsart University. [In Thai]

Pollution Control Department. (2020). **Water pollution**. Retrieved 1 October 2020 from http://www.pcd.go.th/info_serv/water_water.htm [In Thai]

Ratanalertnuson, S. (2007). **Principles for Sustainable Environmental Management**.

Bangkok: Technology Promotion Association (Thai-Japanese). [In Thai]

Roger, E. M., & Storey, J. D. (1987). Communication campaign. In C. Berger and S. H. Chaffee (Eds.). **Handbook of communication science**. (pp. 817–846). Newbury Park, CA: n.p.

Tuntulwet, M. (2002). **Industrial wastewater treatment technology**. Bangkok: San. E. 68 Engineering Co., Ltd. [In Thai]

Wangein, C. (2017). **Do not litter, sewage and toxic substances into the water source**. Retrieved 1 October 2020 from https://www.thaihealth.or.th/Content/39781-ไม่ทิ้งขยะ%20สิ่งปฏิกูลและสารพิษลงแหล่งน้ำ.html [In Thai]

Wongchantra, P. (2012). **Environmental Science**. Maha Sarakham: Maha Sarakham University. [In Thai]